

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Fi2020/05159

Yttrande över promemorian Frivillig skattskyldighet för mervärdesskatt vid uthyrning av lokaler

Jönköpings kommun har av Finansdepartementet givits möjlighet att lämna synpunkter på promemorian *Frivillig skattskyldighet för mervärdesskatt vid uthyrning av lokaler*. I promemorian analyseras möjligheten att införa frivillig skattskyldighet för fastighetsägare som hyr ut verksamhetslokaler till organisationer som bedriver verksamhet som inte är momspliktig. Promemorian innehåller också några frågor vilka remissinstanserna ombeds besvara. I detta yttrande lämnas kommunens synpunkter på promemorian utifrån de frågeställningar som återfinns i promemorian.

Fråga 1. Bör reglerna om frivillig skattskyldighet ändras så att det blir möjligt att bli frivilligt skattskyldig även för uthyrning av lokaler som inte stadigvarande används i en verksamhet som medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning?

Kommunen ställer sig positiv till ambitionen att förenkla momshanteringen avseende verksamhetslokaler. Aktuell promemoria utgör dock inte tillräckligt underlag för att ta ställning i sakfrågan. Jönköpings kommun anser att analysen avseende effekter för kommuner och regioner såväl som för ideella föreningar behöver fördjupas ytterligare innan det är möjligt att ta ställning till ovanstående frågeställning.

Nuvarande regelverk, där lokalytor delas upp på momspliktig och icke-momspliktig verksamhet är tungrovt och skapar mycket administration hos enskilda fastighetsägare. Jämningsförfarandet i samband med att fastigheter förs mellan momspliktig och icke-momspliktig verksamhet skapar också mycket administration.

Det föreligger samtidigt en mycket stor osäkerhet avseende hur frivillig skattskyldighet så som den beskrivs i promemorian kan komma att påverka kostnader för kommuner, regioner och ideella föreningar. Om det skulle bli möjligt för fastighetsägare att momsbelägga lokaler som hyrs ut till företag och andra organisationer verksamma inom vård, utbildning och omsorg kommer hyresgästens kostnader i normalfallet att öka. I förlängningen är det till stor del landets kommuner och regioner som finansierar organisationernas verksamhet. Därmed finns en överhängande risk att de ökade hyreskostnaderna kommer att övervältras på kommuner och regioner. Exempelvis är det rimligt att utifrån skollagens krav om bidrag på lika villkor förvänta sig att kommuners ersättningar till fristående aktörer kommer att behöva höjas om de fristående aktörerna möter högre lokalkostnader.

Jönköpings kommun köpte under verksamhetsåret 2020 tjänster rörande utbildning, vård och omsorg från externa aktörer till ett värde om drygt 1 miljard kr. Delar av detta belopp avser ersättning till privata utförare för lokalkostnader i form av hyra för äldreboenden, förskolor, skolor m.m. Om och i så fall på vilket sätt kommunsektorn alternativt organisationerna som bedriver vård, omsorg och utbildning ska kompenseras för ökade kostnader beskrivs inte närmare i promemorian. Om så inte sker kommer statens ökade momsintäkter till betydande del finansieras av landets kommuner och regioner. Effekterna av den frivilliga skattskyldigheten kommer dessutom att slå väldigt olika i kommuner och regioner beroende på i vilken utsträckning man köper produktion av välfärdstjänster alternativt utför tjänsterna själva.

En övergång till frivillig skattskyldighet riskerar också att höja kommunens kostnader i samband med inhyrning av lokaler som används för kommunens egen produktion av äldreboenden, gruppboenden m.m. År 2020 hyrde Jönköpings kommun in sådana lokaler till ett belopp på cirka 54 mnkr. Kommunen gör idag ett avdrag för dold moms på sådana lokaler med 18 %, knappt 10 mnkr. Om hyresvärdarna skulle övergå till frivillig skattskyldighet (med dagens regler för jämkning) bedömer Jönköpings kommun att kommunens nettokostnad för inhyrning av lokalerna skulle öka. Detta beroende på att dagens regler för jämkning medför att kommunens avdragsmöjligheter minskar.

Det föreligger också en risk att ideella föreningar kommer att drabbas av ökade lokalkostnader till följd av de förändringar som skisseras i promemorian. Jönköpings kommun lämnar idag bidrag för hyra av lokaler/anläggningar till cirka 200 föreningar. Av dessa föreningar är det cirka 20 % som hyr lokaler/anläggningar av någon annan än kommunen och föreningarnas lokalkostnader kan därmed också komma att påverkas av frivillig skattskyldighet. Det är alltså inte särskilt ovanligt, åtminstone inte i Jönköpings kommun, att ideella föreningar hyr lokaler av privata hyresvärdar. Eventuella kostnadsökningar för föreningslivet kan åtminstone till en del komma att övervältras på kommunsektorn i form av krav på ökade föreningsbidrag.

I promemorian återfinns också fråga 2-3 som rör för- respektive nackdelar förknippade med den förändring av momsregelverket som beskrivs i promemorian. Jönköpings kommun bedömer att promemorian behandlar de för- och nackdelar som kan tänkas uppstå till följd av den förändring av momsregelverket som beskrivs. Som berörts tidigare anser kommunen att frågan om förändring i momsregelverket behöver utredas ytterligare och att viktiga utgångspunkter i det fortsatta arbetet rimligtvis bör vara att en eventuell framtida förändring av regelverket inte ska medföra ökade nettokostnader för kommuners och regioners välfärdstjänster samt inte heller ökade nettokostnader för ideella föreningars verksamheter.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson
Kommunalråd

Johan Fritz
Stadsdirektör